

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קח

התולש פטריות משפת הכלי שעליו הם גדלות, חייב משום עוקר דבר מגידולו ואף שאינם מחוברות לקרקע. ואף שהתולש מעציץ שאינו נקוב פטור משום שאינו מחובר לקרקע, שם הוא פטור משום שאין זה מקום גידולו שהרי אין דרך לזרוע שם, אבל פטריות דרך גידולם הוא על שפת הכלי.

מותר לכתוב תפילין על גבי עור של עוף טהור אף שיש בו נקבים, משום שהדיו עובר עליו ואינו נחשב לנקב.

נאמר לגבי עולת העוף "וְשַׁסַּע אֹתוֹ בְּכַנְפוֹ", שהתורה ריבתה שצריך להקטיר את העוף יחד עם העור שלו, ואין צריך להפשיטו קודם הקטרה כמו בעולת בהמה.

אם יבוא אליהו הנביא ויאמר לנו האם פסקה הזוהמה מהעור של הדג או לא, נדע האם מותר לכתוב תפילין על עור של דג או לא.

כלים העשויים מעצמות הדג או מעורו, והם סגורים בצמיד פתיל, מצילים על מה שבתוכם מלקבל טומאה אם הם באהל המת, כיון שדבר שאינו מקבל טומאה הרי הוא חוצץ בפני הטומאה.

מניין שכותבים תפילין רק על גבי עור של בהמה טהורה? שנאמר "וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ" - ודורשים מן הַמִּתְקַר בְּפִיךָ. מנין לדם נדה שמטמא רק כשהוא אדום? שנאמר "וַיֵּרְאוּ מוֹאָב מִנִּגְדֵי אֵת הַמַּיִם אֲדָמִים כְּדָם". מנין לברית מילה שהיא באותו מקום? שנאמר לגבי ברית מילה "וְעָרַל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל אֶת בְּשָׁר עֶרְלָתוֹ וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ...". ונאמר לגבי נטיעת ערלה "וְכִי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם כָּל עֵץ מֵאֲכָל וְעֶרְלָתֶם עֶרְלָתוֹ אֶת פְּרִיּוֹ", מה 'ערלתו' האמורה בערלה היא דבר שעושה פרי אף 'ערלתו' האמורה בברית מילה היא בדבר שעושה פרי.

מותר לכתוב תפילין על גבי עור של נבילה וטריפה של בהמות טהורות אף שהם אסורות באכילה. משל לשנים שהתחייבו הריגה למלכות, אחד הרגו השר ואחד הרגו

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

המלך, זה שהרגו המלך הוא יותר חשוב, כך נבילות וטריפות שמתו בידי שמים יותר חשובות מבהמות שנשחטו ע"י אדם, ולכן מותר לכתוב על עורן תפילין. (ואף בהמות טהורות שנהרגו ע"י אדם ולא נשחטו שהן אסורות באכילה מותר לכתוב תפילין על עורן, משום שהן ממין המותר באכילה. תוספות).

משנה וגמרא: אין עושים הילמי (= מי מלח מרובים) בשבת משום שנראה כמעבד, אבל מותר לעשות מי מלח (= מועטים). רבי יוסי אוסר בין מועטים ובין מרובים, אבל אם נותן שמן לתוך המים ואח"כ נותן את המלח או שנותן מלח לתוך השמן ואח"כ נותן את המים מותר, כיון שהשמן מחליש את כח המלח. אבל לא יתן מים ומלח ואח"כ יוסיף שמן, משום שנראה כמעבד.

אין עושים מי מלח עזים, והם שני שלישי מלח ושליש מים.

אין מולחים צנון וביצה בשבת כמה חתיכות יחד, כיון שהמלח מעבדן וזהו תיקון. ולדעת רב חזקיה צנון אסור וביצה מותר.

אמר רב נחמן: בתחילה הייתי מולח צנון בשבת, משום שהייתי סבור שאני מפסידו בכך, ואין זה תיקון. לאחר ששמעתי שבארץ ישראל מולחים ערימות של צנון משום שהמלח מועיל לצנון, אני כבר לא מולח שתים יחד, אבל בשעת האכילה אני מטביל חתיכה במלח ואוכל.

מותר לרחוץ את העיניים במים של ים-המלח בשבת. ואף שהם מרפאים את העין והרי אסור לעשות רפואה בשבת? בכל זאת מותר משום שלא מוכח שרוחץ לרפואה, ולא גזרו בזה חכמים. הגמרא דנה האם מותר לו לעצום ולפתוח את העיניים כשרוחץ במים אלו בשבת (= שמוכח שעושה כך לרפואה).

מושגים בדף

ימא דסדום: ים המלח. **כשורא:** קורת עץ. **רוק תפלי:** רוק של אדם שלא טעם כלום משהתעורר משנתו.